

ДЕРЖАВНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Наближення конкурентного права України до *acquis* ЄС: проблема правових трансплантатів

проф. Наталія Мазаракі

Jean Monnet Chair in EU Single Market Law

Державний торговельно-економічний університет

n.mazaraki@knote.edu.ua

План:

1. Імперативи посиленого наближення конкурентного права України до *acquis* ЄС
2. Правові засади наближення конкурентного права України до *acquis* ЄС
3. Ступінь наближення конкурентного права України до *acquis* ЄС
4. Правові трансплантати:
  - звільнення від відповідальності учасників антиконкурентних узгоджених дій
  - врегулювання у справах про антиконкурентні узгоджені дії та зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку

Імперативи посиленого наближення конкурентного права України до *acquis* ЄС

Забезпечення захисту економічної конкуренції – основа вільної торгівлі між державами-членами ЄС:

- 1) спотворення конкуренції приватними суб'єктами господарювання (насамперед, вертикальної)
- 2) державна допомога держав-членів національним суб'єктам господарювання
- 3) державна допомога/вплив національним суб'єктам господарювання з боку урядів третіх держав

Підходи ЄС

- Включення положень про гармонізацію конкурентного законодавства в угоди про вільну торгівлю, Європейські угоди, угоди про асоціацію
- Експертна підтримка + контроль за наближенням конкурентного законодавства до *acquis* ЄС

Як забезпечується відповідність українського законодавства *acquis* ЄС?

- Законопроекти, зареєстровані у Верховній Раді України
- Урядові законопроекти та проекти регулятивних актів (Урядовий офіс європейської та євроатлантичної інтеграції)
- Експертна підтримка з боку проектів, фінансованих ЄС

Ступінь наближення конкурентного права України до *acquis* ЄС

2016

Затвердження роз'яснення щодо принципів та методики визначення штрафних санкцій, які накладаються за порушення законодавства про конкуренцію, та розроблення механізму їх імплементації	100%
Впровадження механізму судового перегляду санкцій чи зобов'язань, накладених Антимонопольним комітетом	100%
Затвердження роз'яснення щодо принципів та правил, які застосовуються під час оцінки горизонтального злиття	100%

2018

Запровадження механізму обов'язкового оприлюднення рішень Антимонопольного комітету	100%
Підвищення порогових фінансових показників для випадків, в яких необхідне отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання	100%
Визначення механізму обчислення показників учасників концентрації	100%
Приведення у відповідність із правом ЄС механізмів контролю над вертикальними узгодженими діями щодо постачання та використання товарів	100%
Приведення у відповідність до права ЄС правил та механізмів контролю над трансфером технологій	100%

2020

Конкуренція	
Забезпечення відсутності дискримінаційних підходів щодо умов функціонування державних підприємств комерційного характеру	0%

+державна допомога 100%

Ступінь наближення конкурентного права України до *acquis* ЄС

Селф – скринінг (к.2023)

1969 Загальна кількість актів переговорного розділу

2 Кількість актів, що повністю імплементовані

1944 Кількість актів, що не потребують імплементатії

23 Кількість актів, що підлягають імплементатії

- не імплементовано **4**
- розпочато імплементатію до 20% **1**
- деякий рівень імплементатії до 40% **2**
- імплементовано частково до 60% **5**
- добрий рівень імплементатії до 80% **5**
- значний рівень імплементатії більше 80% **6**

Нова норма українського законодавства як результат наближення до *acquis* ЄС

- Відповідає *acquis* ЄС?
- Забезпечена інституційною спроможністю?
- Буде виконувати функцію, ідентичну до функціонування у правовій системі ЄС та держав-членів?
- Користується довірою серед суб'єктів права?

Звільнення від відповідальності учасників антиконкурентних узгоджених дій

- **Стаття 52-1.** Підстави та порядок звільнення від відповідальності учасників антиконкурентних узгоджених дій
- 1. Особи, які вчинили антиконкурентні узгоджені дії, передбачені статтею 6 цього Закону, можуть бути звільнені від відповідальності повністю або частково у порядку, встановленому цим Законом та нормативно-правовими актами Антимонопольного комітету України.
- 2. Звільнення від відповідальності може бути застосовано до особи, яка вчинила антиконкурентні узгоджені дії та подала до Антимонопольного комітету України заяву про звільнення від відповідальності до направлення попередніх висновків у справі.
- 3. Особа, яка вчинила антиконкурентні узгоджені дії та раніше за інших учасників цих дій подала до Антимонопольного комітету України заяву про звільнення від відповідальності, повністю звільняється від відповідальності за вчинення таких антиконкурентних узгоджених дій, передбаченої статтею 52 цього Закону, якщо вона:
  - 1) розкрила Антимонопольному комітету України такі антиконкурентні узгоджені дії;
  - 2) припинила свою участь в антиконкурентних узгоджених діях не пізніше дня подання заяви про звільнення від відповідальності, крім випадку, якщо така участь в антиконкурентних узгоджених діях є необхідною для забезпечення цілісності розгляду справи;
  - 3) співпрацювала з органами Антимонопольного комітету України на засадах, зокрема, оперативності, своєчасності надання інформації, повноти та достовірності наданої інформації, тривалості співпраці;
  - 4) надала докази, відсутні в Антимонопольного комітету України, які:

Врегулювання у справах про антиконкурентні узгоджені дії та зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку

- Ст.46-1

2. З метою застосування процедури врегулювання у справі відповідач до направлення попередніх висновків у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції подає заяву до Антимонопольного комітету України.

3. Врегулювання здійснюється шляхом підписання угоди про врегулювання справи між органом Антимонопольного комітету України, до повноважень якого належить прийняття рішення у справі, та відповідачем у порядку, визначеному Антимонопольним комітетом України відповідно до цього Закону.

Висновки:

для уникнення правових трансплантатів потрібно

- Посилювати інституційну спроможність органів влади
- Формувати обізнаність та довіру до нововведень